KADERNOTA 2026
ALGEMENE BESCHOUWINGEN

WIE DIENEN WIJ?

Voorzitter, College, Leden van de Raad,

In de hal van ons gemeentehuis staat een eeuwenoude waarheid die haaks staat op hoe macht vaak wordt begrepen. Niet als heersen, maar als dienen. Niet als jezelf centraal stellen, maar als verantwoordelijkheid dragen voor het geheel. Dat is de kern in het handelen van goed bestuur.

”Wie regeert, zal dienen – en wie dient, regeert.”

Dat klinkt paradoxaal, maar het is diep waar. Regeren is geen podium voor eigenbelang, maar een opdracht tot dienstbaarheid. Dat geldt niet alleen voor burgemeesters, maar evenzeer voor raadsleden, wethouders en ambtenaren. Besturen is niet primair een kwestie van regels en cijfers, maar van zorg dragen voor mensen – voor gezinnen, ondernemers, jongeren en ouderen, ieder met zijn of haar zorgen en hoop.

Een principieel uitgangspunt dat ons denken en handelen bepaalt, is dat de overheid een dienares van God is tot welzijn van de samenleving. Zij is geroepen tot rechtvaardig bestuur, bescherming van zwakken, handhaving van orde, en het bevorderen van het goede. Niet als doel op zich, maar als dienst aan de samenleving onder het gezag van Gods Woord. De Tien Geboden houdt ons allemaal de spiegel voor. Laat de Bijbel, het Woord van God, het kompas zijn in ons leven!

Juist in een tijd waarin vertrouwen in politiek onder druk staat, zijn deze fundamenten geen luxe, maar noodzaak. Het gaat er niet om dat de overheid alles oplost, maar dat zij betrouwbaar, begrensd en betrokken opereert. Niet over de hoofden van mensen heen, maar in verbondenheid met inwoners, gezinnen en gemeenschappen

We leven in een veelbewogen tijd. De wereld is in rep en roer. Oorlogen aan de rand van Europa. Instabiliteit in het Midden-Oosten. Een economie die piept en kraakt onder inflatie, tekorten en groeiende ongelijkheid. Klimaatverandering en migratie roepen wereldwijd spanningen op. En ook dichter bij huis, in ons eigen land, voelen mensen onrust. Over wonen. Over bestaanszekerheid. Over wat de overheid nog wél kan bieden en waarin ze faalt. Inwoners voelen zich vaker onzeker dan zeker. Wantrouwen groeit sneller dan vertrouwen. En tegelijk leven we in een land met ongekende welvaart en relatief veel vrijheid. Maar ondanks dat ervaren velen een diepere honger: naar betekenis, naar zekerheid, naar echte gemeenschap.

.

Te midden van dit alles hebben wij met elkaar de taak om onze mooie gemeente met haar inwoners te dienen.

In de wetenschap dat niet alles kan moeten er keuzes gemaakt worden. De kaders voor deze keuzes worden bepaald en vertaald bij de kadernota als opmaat naar de programmabegroting die in het najaar vastgesteld wordt door de Raad. Verantwoorde keuzes moeten gemaakt worden met voldoende zicht op de werkelijkheid en moeten passen binnen het 'huishoudboekje' of te wel de financiële kaders van de gemeente.

Kadernota: inzicht en ontwikkelingen gemaakte keuzes

Het College presenteert de kadernota 2026 met een positief saldo van € 478.186,- Maar hoe positief is het te noemen dat wederom grepen uit de reserves worden genomen om tot dit 'positieve' saldo te komen? Wanneer er circa € 700.000,- uit de reserves onttrokken wordt betekent dat we er financieel niet rooskleurig voorstaan.

We zien dat de komende periode (2027-2029) structureel de reserves worden aangesproken. Terwijl het helaas weinig soelaas biedt, want de jaren 2027 – 2029 laten een negatief saldo zien van respectievelijk: € 1.146.151,- € 4.755.906,-, € 5.759.645,-

Tel daarnaast de aangegeven onzekerheden en de aangekondigde investeringsvoorstellen waarvan het onduidelijk is wat de financiële consequenties zijn op en de uitdaging is compleet. Hoe lang houden we dit als gemeente nog vol?

De Raad heeft op 1 oktober 2024 een besluit genomen dat het College, naast met een sluitende begroting te komen en een doorkijk te geven met mogelijke bezuinigingen en investeringen tot maximaal 5,5 miljoen euro. Waar zijn deze voorstellen in de kadernota? Neem uw verantwoordelijkheid!

Het is dan ook verbazingwekkend om te lezen wat onze inwoners met betrekking tot de kadernota 2026 en de plannen voor het komende jaar voorgeschoteld wordt. De wethouder maakt gewag van: *"Duidelijke keuzes. Voorzieningen houden we in stand. Zelfs zonder de lasten voor inwoners te verhogen."* Daarnaast lezen we in de persverklaring dat: *"Echt grote beslissingen laten we daarom over aan het nieuwe college, dat na de gemeenteraadsverkiezingen van 2026 aantreedt."*

Dit is de gemakkelijke weg, zeker nu de verkiezingen in aantocht zijn. Dit doet ons denken aan de uitdrukking die eerder al eens in de Twenterandse politiek gebezigd werd: 'Na ons de zondvloed… Het zou toch niet waar zijn?!

Het College verschuilt zich gedurig achter de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). Maar waarom lapt zij het advies aan de laars om ook in 2027 met een sluitend saldo te komen? Te meer omdat er volgend jaar gemeenteraadsverkiezingen zijn en er geen kadernota opgesteld wordt.

Als Raad hebben we onvoldoende beeld waar we ons geld aan besteden. De kadernota is een lijst van getallen plussen en minnen. We missen het overzicht en inzicht waar we als Raad ruimte en mogelijkheden hebben om te sturen. Het is als lekenbestuur cruciaal inzage te hebben in de kosten en baten op de verschillende

beleidsterreinen. De gemeente Enschede heeft een productenboek gemaakt. Een aanrader voor Twenterand!

Bovendien missen wij de jaarrekening van het afgelopen jaar. We bereiden ons voor op de komende begroting om de kaders te stellen zonder beeld te hebben hoe het afgelopen begrotingsjaar is verlopen. Dit moeten wij niet meer accepteren.

De Raad als hoogste bestuursorgaan wordt het op deze manier eigenlijk onmogelijk gemaakt om weloverwogen en onderbouwde keuzes te maken.

Het College heeft de Raad en onze inwoners beloofd om keuzes uit te werken.

Juist nu is er visie nodig. We weten dat gemeenten hierbij mede afhankelijk is van het Rijk.

We willen dat de coalitie en het College zich aan hun woord houden! Namelijk het verder gezond maken van de gemeentefinanciën van Twenterand.

Het is niet verantwoord om de rekening door te schuiven en nu nog steeds niet de noodzakelijke keuzes te maken. Het is van tweeën een. Als de kennis en kunde niet aanwezig is om nu daadkracht te tonen en met voorstellen te komen om de financiën op orde te krijgen moet onverwijld actie worden ondernomen.

De financiële positie blijft zorgelijk. De jaren 2027–2029 laten een negatief saldo zien. De toezichthouder blijft de financiële situatie als zorgelijk (code oranje) beoordelen.

Om te komen tot een goed onderbouwde behandeling van de kadernota is het noodzakelijk dat de jaarrekening 2024 en de ontwikkelingen c.q. effecten die in de eerste maanden van het huidige jaar 2025 bekend zijn bij de Raad.

Meerjarig is Twenterand niet in staat de kadernota sluitend te krijgen. Mag verwacht worden dat het toezichtorgaan van de provincie hieraan haar goedkeuring zal geven?

Dat het Rijk vanaf 2026 de uitkering van het Gemeentefonds structureel verlaagt was al bekend. Om als reactie hierop nu al voorzieningen af te breken zou uiteraard een veel te rigoureuze maatregel zijn, maar afroming van de rijksbijdrage is nu wel een gegeven waarop beleid moet worden gemaakt. Of is de verwachting van het College dit beleid zal veranderen, met als gevolg een veel hogere rijksbijdrage dan nu het geval is, dan wel dat het aantal verplichte taken wordt verminderd? Wat is het beleid in het scenario dat dit niet het geval blijkt te zijn? Bij een reële benadering behoort een kritische beoordeling van de uitgaven. En dat blijkt ons inziens onvoldoende uit deze kadernota.

In ieder geval is het belangrijk dat inwoners niet worden verplicht mee te betalen aan bijvoorbeeld uitgaven voor sport boven de basisvoorzieningen. Wanneer we onze inwoners en ondernemers extra willen gaan belasten is dat wel het geval. In de kadernota wordt voorgesteld dat we ondernemers extra gaan belasten.

De uitgaven voor sport gaan gewoon door. Hierbij rijst ook de vraag of de richtlijnen van de sportbonden verplichtend moeten zijn voor bijvoorbeeld het aantal velden waarop men recht zou hebben. Meer samenwerking tussen de sportverenigingen zou ons inziens kunnen leiden tot besparingen.

Een positief kritische beoordeling van de effectiviteit van de gemeentelijke organisatie is ons inziens zeker in deze situatie noodzakelijk. De noodzaak hiervan is alleen maar groter geworden.

De SGP blijft zich zorgen maken over de ambtelijke capaciteit. Twenterand wil een regie-organisatie zijn. Maar om regie te hebben is voldoende kennis en kundig personeel nodig. We weten dat de ambtelijke organisatie onder druk staat. Er is een medewerkersonderzoek gedaan waarvan de resultaten ons grote zorgen baren. Er is vervolgonderzoek gedaan. We zullen hier als Raad ook op moeten acteren.

De SGP mist gedegen voorstellen wat Twenterand voor de toekomst nodig heeft. Deze voorstellen zijn nodig om verder te kunnen bouwen aan onze gemeente. Daar hebben onze inwoners recht op. Kwalitatief goed personeel verdient en bespaart geld, maar het omgekeerde is ook waar. Wij willen graag investeren in de kwaliteit van de ambtelijke organisatie, maar we hebben en krijgen onvoldoende beeld of deze voldoende in control is. Ook de steeds meer geld-vragende Gemeenschappelijke Regelingen maken dit ook urgent.

Het hebben van informatie en goede automatisering is essentieel voor de ambtelijke organisatie om goed te kunnen functioneren. De SGP is kritisch, maar wil benadrukken dat zij wel uitgaat van de goede wil en inzet van de ambtelijke organisatie!

Kadernota - Perspectief en ontwikkelingen te maken keuzes

De SGP-fractie staat voor een betrouwbare overheid die zegt wat ze doet en doet wat ze zegt. Dat vraagt om scherpe keuzes, heldere communicatie en het lef om soms ‘nee’ te zeggen tegen dingen die buiten onze taak of draagkracht vallen.
We zien dat veel ambities die in het verleden zijn uitgesproken, onder druk staan. De beschikbare middelen worden schaarser, regelgeving complexer en de uitvoering steeds zwaarder.

- **Focus in beleid.** Concentreer op wat wettelijk en maatschappelijk echt nodig is. Grote zaken, zoals de problemen rondom het kanaal Almelo de Haandrik, de problematiek rondom de waterwinning in het Hammerflier, de zorgen rondom de windturbines vragen, maar ook de zorgen rondom de boerenerven (Vergunningverlening en terechte PAS-melders) vragen om prioritering.
- **Duidelijkheid naar inwoners en ondernemers**. Wees eerlijk over wat haalbaar is, en wat niet. De antwoorden op vragen liggen bij onze inwoners en ondernemers. Maak daar dan ook gebruik van! Dit betekent niet u vraagt wij draaien, maar te werken vanuit een duidelijke visie en randvoorwaarden het gesprek aan te gaan met onze inwoners en ondernemers.
- **Leefbaarheid en bereikbaarheid** van onze kernen staan onder druk. Verpaupering dienen we niet te accepteren en gericht moeten aanpakken.

Onlangs is op initiatief van de SGP een motie aangenomen om de ‘oude Rabobank- locatie’ aan het Manitobaplein in Vriezenveen op te lossen!

- **Versnelling van woningbouw** met oog voor draagvlak en leefomgeving. Jongeren zoeken woonruimte, gezinnen willen doorstromen, en mensen met een zorgvraag zoeken passende huisvesting. Tegelijk wordt de uitvoering van woningbouwplannen geremd door procedures, regelgeving en gebrek aan menskracht. Particuliere initiatieven moeten we als kansen benutten om de versnelling te realiseren.
- **Woonruimte voor starters, gezinnen en ouderen**, met aandacht voor levensloopbestendig bouwen.
- **Behoud van ruimte voor agrarische ondernemers en hun gezinnen** in ons buitengebied.
- **Dienstbare overheid vraagt stevig fundament**. Goede dienstverlening begint bij goede mensen. Onze inwoners, ondernemers verwachten terecht zorgvuldige en tijdige dienstverlening. We gunnen onze gemeente een stabiele, meedenkende en kundige ambtelijke organisatie. We zullen als Raad, College en ambtelijke organisatie moeten werken aan onze houding en gedrag ten dienste van onze gemeente.
- Een **strategisch personeelsbeleid** dat realistisch inspeelt op de ambities van de gemeente.
- **Beperk en vereenvoudig onze regels en procedures.** Focus op uitvoerbaarheid.
- **Samenwerking met omliggende gemeenten**, zonder onze identiteit en zelfstandigheid uit het oog te verliezen. Zeker op het gebied van veiligheid en ICT.
- **Financiële degelijkheid.** De meerjarenbegroting laat toenemende tekorten zien. Dat vraagt om keuzes, terughoudendheid en prioritering.
- **Zorg voor gezin en samenleving**. Twenterand is sterk door haar sociale verbanden. Ouders, mantelzorgers, kerken, verenigingen en vrijwilligers dragen het dagelijks leven. Zij zijn de ruggengraat van onze gemeenschap. De overheid moet niet alles overnemen, maar juist deze verbanden ondersteunen en ruimte geven. Dat is geen zwakte, maar krachtig beleid.
- **Versterking van preventie** op het gebied van jeugd, armoede en opvoeding. De SGP wil blijven investeren in vroegsignalering, opvoedondersteuning en preventie, en tegelijk zorgen dat er een goed werkend, kleinschalig en betrouwbaar zorgaanbod blijft voor wie echt hulp nodig heeft. Daarbij moeten we ook durven erkennen dat niet alles een zorgvraag is, en dat sterke gezinnen, kerken en gemeenschappen een onmisbare rol spelen in het opvangen van kwetsbaarheid.
- **Behoud van zondagsrust en culturele waarden**, die passen bij het karakter van Twenterand.

Wat het behoud van de voorzieningen betreft moet de vraag beantwoord worden: welke we tegen zo laag mogelijke kosten kunnen continueren. Dat vergt keuzes te durven maken in het licht van de (kern)taken van de gemeente die uiteraard passend zijn bij de financiële draagkracht. Durft Twenterand deze financieel solide keuzes te maken?

Tot slot

Als SGP geloven wij dat een gemeente pas echt regeert, als zij dient. Dienen is geen zwaktebod, maar de kern van gezag en betrouwbaarheid. Wij kiezen niet voor grote woorden, maar voor degelijke keuzes. Niet voor symboliek, maar voor dienstbaarheid.

We danken het college en de organisatie voor hun inzet en zien uit naar een begroting waarin dit dienend leiderschap zichtbaar wordt.
“Wie regeert, zal dienen – wie dient, regeert.”
“Want de overheid is Gods dienares, u ten goede.” – Romeinen 13:4

De SGP beoogt politiek vanuit het besef, dat de beginselen van Gods Woord ook op staatkundig terrein uitgangspunt dienen te zijn.

De kadernota is de voorloper van de programmabegroting. Dat omvat het gehele gemeentelijk bedrijf wat ten dienste behoort te staan aan haar inwoners, ondernemers en alle andere betrokken partijen. Er zijn los van de genoemde punten ook behartigenswaardige zaken gemoeid en benoemd in de kadernota die wij ook van harte zullen steunen en het is en blijft ons voornemen om constructief samen te werken ten goede voor onze inwoners in Twenterand.

U maakt het de SGP fractie echter wel moeilijk om met een kadernota in te stemmen wanneer de noodzakelijke informatie niet voor handen is. De vragen die de SGP fractie heeft zijn in de bijlage weergegeven.

De SGP verwacht van het College dat zij haar verantwoordelijkheid neemt om financieel solide beleid te voeren en in het najaar met een realistische en goed onderbouwde begroting te komen.

Ondanks de kritische noten wil de SGP de ambtelijke organisatie bedanken voor het vele werk wat gedaan is. Veel dank is ook verschuldigd aan de vele vrijwilligers en mantelzorgers die zich inzetten voor de naaste en de belangen van onze mooie gemeente. Zonder deze vrijwilligers en mantelzorgers kan de samenleving niet functioneren.

Samen hebben we de taak en de verantwoordelijkheid om te blijven werken aan een gemeente die ten dienste staat van onze inwoners, ondernemers en andere betrokken verenigingen, kerken en organisaties etc.

We wensen iedereen Gods zegen toe bij de uitvoering van hun taken en verantwoordelijkheden op weg naar het komende begrotingsjaar 2026.

SGP Twenterand
Jan Jonker
Marinus Bossers

BIJLAGE: Vragen SGP Kadernota 2026